

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta annetun lain 3 §:n 2 momentin kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä lokakuuta 2003 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta annetun lain 3 §:n 2 momentin kumoamisesta (HE 81/2003 vp).

- kansliapäällikkö Jarmo Vaittinen, lainsäädäntöneuvos Esko Laurila ja ylitarkastaja Juha Vanhatalo, maa- ja metsätalousministeriö
- lakimies Marica Twerin, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund - SLC

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta annetun lain 3 §:n 2 momentti. Kumottavaksi ehdotetun säännöksen mukaan vuoden 1995 alusta kumottua tasapainottamislakia sovelletaan edelleenkin eräisiin viljelijän ja maataloushallinnon välillä tehtyihin tasapainottamissopimuksiin. Tällaisia ovat vuonna 1992 tehdyt viljelemättömyyssopimukset, joissa viljelijä si-

toutui pysyvästi luopumaan pellon käyttämisestä viljelytarkoituksiin.

Ehdotuksen mukaan tasapainottamislain nojalla tehdyt sopimukset ja muut toimenpiteet raukeaisivat sekä niiden kohteena olevat viljelysmaat olisivat otettavissa käyttöön ilman erillisiä viranomaistoimenpiteitä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että vuonna 1992 tehtiin viljelemättö-

myyssopimuksia yhteensä noin 18 000 peltohehtaarin alalta. Sopimuksia oli noin 3 500 kappaletta. Peltoalasta arvioidaan metsitetyksi noin

10 000 hehtaaria. Sopimusten piiristä on tähän mennessä vapautunut peltoa takaisin viljelyyn noin 600 hehtaaria. TE-keskusten arvioiden pohjalta on arvioitavissa, että 3 000—4 000 hehtaaria on ehkä palaamassa takaisin viljelyyn.

Lakiehdotuksen valiokuntakäsittelyssä on noussut esille kysymys viljelemättömyyssopimusten kohteena olevien peltomaiden tukikelpoisuudesta. Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä käy ilmi, että vuonna 1992 maataloushallinnon ja viljelijöiden välillä tehtyjen viljelemättömyyssopimusten alainen peltomaa, joka sovittiin pysyvästi siirrettäväksi pois viljelystä, on uudelleen käyttöön otettaessa verrattavissa mihinkä tahansa muuhun viljelykäyttöön otettavaan peltomaahan. Olennaista on se, että kyseisen tuen saamisen edellytykset täyttyvät ja että peltoa viljellään paikkakunnan hyvän viljelykäytännön mukaan siten, että tavoitteena on markkinakelpoisen sadon tuottaminen.

Uuden viljelysmaan pääseminen eri tukijärjestelmien piiriin saattaa kuitenkin vaihdella. Tämän peltomaan saaminen CAP-peltokasvitukien piiriin ei ole lähtökohtaisesti mahdollista sen paremmin kuin esimerkiksi raivatus pelloon. Sen saaminen CAP-peltokasvituen piiriin vastaisuudessa riippuu EY:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen täytäntöönpanosta Suomessa, joka tilatuen käyttöönoton osalta ajoittuu vuosiin 2005—2007. Jäsenmailla on mahdollisuus valita tilatuen toteuttamismallin osalta tilakohtainen tuki, tasatuki tai näiden yhdistelmä.

Tilakohtaisessa tuessa viljelijä saa oikeuden tilatukeen sen mukaan, mitä hänellä on ollut peltoa viljeltynä viitejaksolla 2000—2002. Siten esimerkiksi pellot, jotka on otettu käyttöön vuonna 2003, eivät oikeuta tilatukeen.

Tasatukivaihtoehdossa koko maan tai tietyn alueen tilatuen enimmäismäärä jaetaan koko maan tai tietyn alueen kaikilla tukikelpoisilla peltoalueilla, jolloin koko maan tai alueen hehtaarikohtainen tukioikeus on samansuuruinen. Tässä vaihtoehdossa ratkaisevaksi ajankohdaksi muodostuisi tuen käyttöönottovuosi. Viljelijä tulisi saamaan niin suurelta alalta tukioikeutta kuin hän tuen käyttöönottovuonna on tukea ha-

kenut. Vaihtoehdossa voisivat tukioikeuden saada kaikki ne tukikelpoiset uudet peltoalueet, jotka ovat mukana käyttöönottovuoden tukihaussa.

Yhdistelmävaihtoehdossa peltoalaperusteinen tuki määräytyisi pääasiassa samankaltaisesti kuin tasatukivaihtoehdossa. Kaikille tukikelpoisille hehtaareille laskettaisiin ensin tasatuki. Tasatukeen ei kuitenkaan käytettäisi tilatuen kansallista tai alueellista enimmäismäärää. Tasatuen ulkopuolelle jäävä lisäosa voitaisiin osoittaa jonkin erityisen tuotantosuunnan viljelijöille. Tässäkin vaihtoehdossa uusien peltojen tukikelpoisuus ratkeaisi käyttöönottovuoden perusteella.

Horisontaalisten tukien, luonnonhaittakorvauksen ja maatalouden ympäristötuen osalta tukioikeus uusien peltojen osalta ratkeaa käytettävissä olevien varojen perusteella ja niillä perusteilla, jotka uusien peltojen hyväksymisestä on muutoinkin olemassa. Tuet ovat ohjelmaperusteisia tukia, joihin viljelijä on sitoutunut ohjelmakauden ajaksi ja lähtökohtaisesti siinä viljelylaajuudessa, joka hänellä on sitoumustaan antaessaan ollut.

Kansallisten pinta-alaperusteisten tukien osalta ei nykysääntöjen mukaan ole olemassa erityisiä perusteita uusille peltoalueille. Kaikki ratkaisut tukikelpoisuudesta perustuvat vuotuisen tukien hakemiseen ja sitä seuranneeseen tukien hallinnointiin. Uusien peltojen saaminen tuen piiriin edellyttää näiltä osin tukiehtojen, kuten hyvän viljelytavan ja lohkokirjanpidon, täyttymistä. Kansallisten tukien saamisen edellytyksenä ei ole CAP-tukikelpoisuus.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Sirkka-Liisa Anttila /kesk	Minna Lintonen /sd
vpj.	Harry Wallin /sd	Eero Lämsä /kesk
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Reijo Paajanen /kok
	Pertti Hemmilä /kok	Erkki Pulliainen /vihr
	Matti Kauppila /vas	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Katri Komi /kesk	Pekka Vilkuna /kesk
	Lauri Kähkönen /sd	Lasse Virén /kok
	Esa Lahtela /sd	vjäs. Unto Valpas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.